

נתונים על גנבת כלי רכב ועל אכיפה

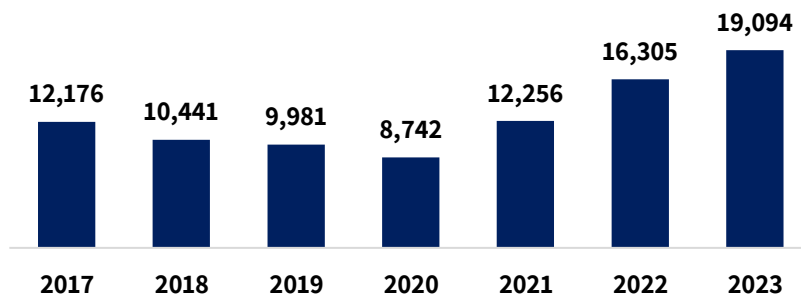
מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת מירב בן ארי, לקראת דיון של הוועדה לביטחון לאומי בראשות חבר הכנסת צביקה פוגל. הדיון יעסוק בגניבות כלי רכב בישראל, בדגש על הגידול במספר הגניבות בשנים האחרונות.¹

במסמך יוצגו נתונים על דיווחים על גנבת כלי רכב מנועי למשטרת ישראל בשנים האחרונות. יודגש כי נתוני הדיווח אינם בהכרח משקפים את כלל המקרים, שכן לא כל גנבה מדווחת למשטרה. לדוגמה, הבעלים של כלי רכב שאין לו ביטוח מקיף עשויים שלא לדווח על הגנבה.

להלן יוצגו נתונים על גניבות רכב בין השנים 2017-2023. מקור הנתונים הוא תשובה של משטרת ישראל על בקשת חופש מידע. מרבית הנתונים הם על שנים מלאות (במה שנוגע לשנים 2017-2022). באשר לשנת 2023 - הנתון על מספר גנבות הרכב הוא על כל השנה, ושאר הנתונים (בעניין הטיפול בתיקים) הם עד 31 במאי 2023.

בתרשים יוצגו נתונים על 88,995 כלי רכב שדווח למשטרה על גניבתם בין השנים 2017-2023.

תרשים 1: דיווחים למשטרה על גניבות כלי רכב, 2017-2023²

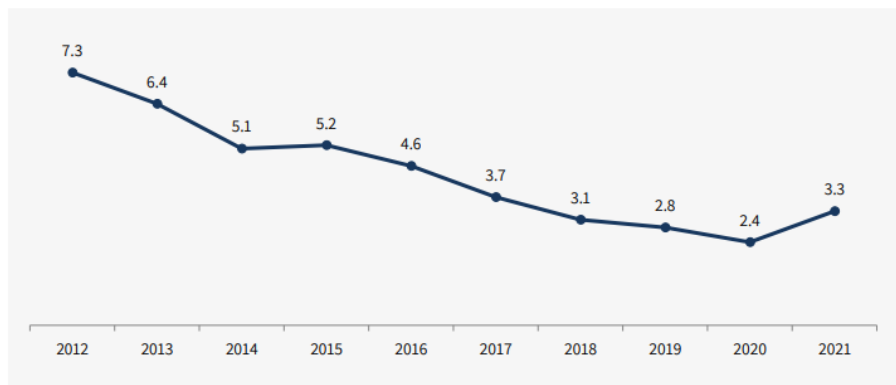
¹ הוועדה לביטחון לאומי, הצעה לדיון מהיר בנושא: "עלייה דרמטית בשיעור גניבת הרכב בישראל וכישלון המשטרה בצמצום התופעה", 29 בפברואר 2024. הדיון ייערך בעקבות הצעה לסדר היום שיוזמיה הם חברי הכנסת מירב בן ארי, מתן כהנא, ארז מלול וצבי ידידיה סוכות. ² רפ"ק עו"ד יניב ארקוס, קצין מדור תלונות ציבור ארצי, עוזר הממונה על חופש המידע, [תשובה על בקשת חופש מידע מס' 674/23](#), 5 ביולי 2023. התשובה פורסמה באתר התנועה לחופש המידע. סנ"צ אסף שחור (גימ.), אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, חוליית הפקת מידע, משטרת ישראל, תשובה על שאלת הבהרה, מסרון, 26 בפברואר 2024.

לפי התרשים, בין שנת 2020 לשנת 2023 **גדל** מספר גניבות כלי הרכב בישראל יותר מפי שניים. זאת, בעוד בין שנת 2017 לשנת 2020 **קטן** מספר גניבות הרכב בהדרגה בכ-28%. ירידה זו היא רק חלק מירידה בגניבות הרכב, שעליה כבר דווח בשנתון הסטטיסטי האחרון שפרסמה משטרת ישראל (של שנת 2021).³

להלן צילום של תרשים מתוך השנתון, המדגים שבין שנת 2012 לשנת 2020 ירד שיעור גניבת כלי הרכב לכל אלף כלי רכב מנועיים מ-7.3 ל-2.4 (ירידה של פי 3).⁴

תרשים 2: צילום של לוח 1.35 מתוך השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל⁵

לוח 1.35 שיעור גניבות כלי רכב לאלף כלי רכב מנועיים**

**כמות כלי הרכב המנועיים לשנת 2021 מעודכנת על בסיס שנת 2020 כפי שהתקבל מנתוני הלמ"ס.

לצורך המחשת הפיזור הגיאוגרפי של גנבות כלי רכב, להלן נציג את הנתונים על גבי מפות. על מפה 1 יוצגו נתוני הדיווחים על גנבת כלי רכב בערים בישראל בשנת 2023, בשקלול עם מספר כלי הרכב המנועיים בכל אחת מהערים; על מפה 2 יוצגו היקפי השינוי בדיווחים על גנבת כלי רכב בין שנת 2021 לשנת 2023. מקור נתוני הגנבות בכל אחת מהערים הוא אתר פרויקט השקיפות של משטרת ישראל.⁶ מקור הנתונים על מספר כלי הרכב בערים ועל מספר תושביהן הוא קובץ הרשויות המקומיות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.⁷

³ משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, חוליית הפקת מידע, [השנתון הסטטיסטי לשנת 2021](#), לוח 1.35, שיעור גניבות רכב לאגף כלי רכב מנועיים.

⁴ כאשר בוחנים עבירות כמו גניבת רכב במהלך תקופה ארוכה שבמהלכה מספר כלי הרכב בישראל משתנה (למשל נתוני עשור המוצגים בתרשים 2), עדיף לבחון לא את המספר המוחלט של כלי הרכב שנגנבו, אלא את מספר ביחס למספר כלי הרכב בארץ.

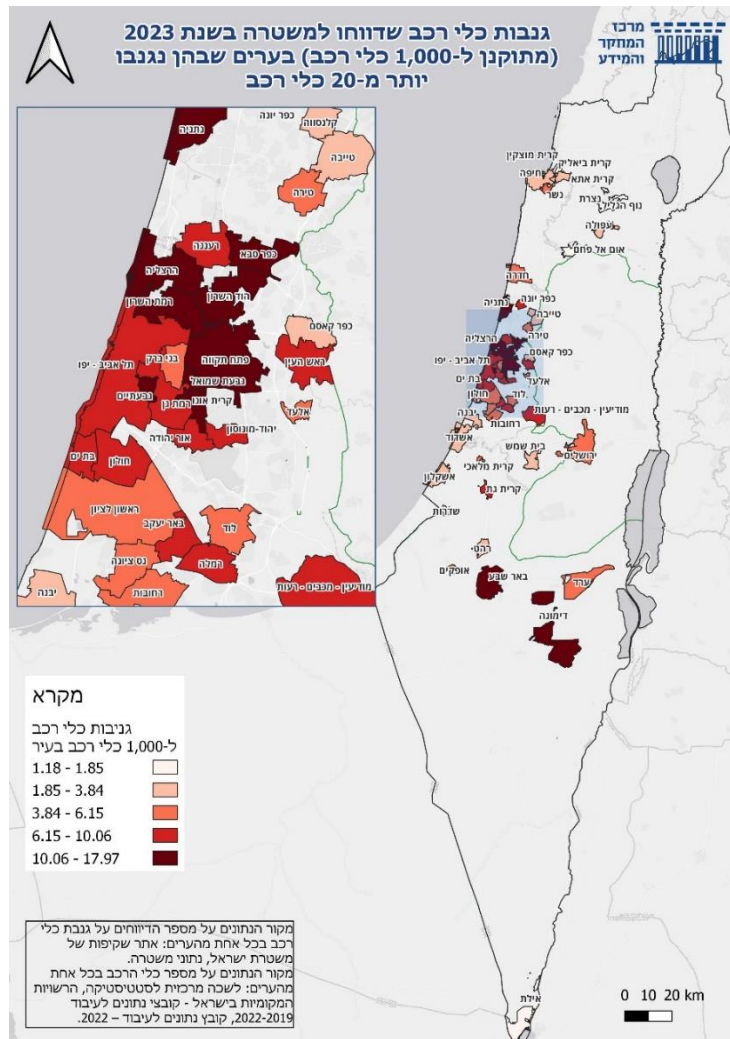
⁵ משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, חוליית הפקת מידע, [השנתון הסטטיסטי לשנת 2021](#), לוח 1.35, שיעור גניבות רכב לאגף כלי רכב מנועיים.

⁶ מקור הנתונים על מספר הדיווחים על גנבת כלי רכב בכל אחת מהערים: אתר שקיפות של משטרת ישראל, [נתוני משטרה. פרויקט הגברת שקיפות נתוני משטרה לאזרח](#) פועל מאז שנת 2014. בין היתר אתר הפרויקט מאפשר לדלות נתונים על כמה עבירות בשנים שונות ולפי יישובים. באתר זה גנבות רכב כוללות סל עבירות שעיקרן גניבות רכב או שימוש ברכב ללא רשות בעלי הרכב. [מילון מונחים למערכת שקיפות נתוני משטרה](#).

⁷ לשכה מרכזית לסטטיסטיקה, הרשויות המקומיות בישראל - קובצי נתונים לעיבוד 2019-2022, [קובץ נתונים לעיבוד - 2022](#).

בשתי המפות יוצגו נתונים על **ערים בלבד**; נתונים אלו הם של 56 ערים בהן מתגוררים כ-6.3 מיליון תושבים (כשני שלישים מכלל אוכלוסיית המדינה). לא מוצגים הנתונים של ערים שבהן נגנבו פחות מ-20 כלי רכב באחת מהשנים 2021 ו-2023.⁸ יודגש כי הערים הכלולות במפות הן הערים שבהן בוצעה העבירה; מאחר שיש מקרים שבהם נגנב כלי רכב ממי שאינו תושב העיר, החישוב ל-1,000 לא נועד לשקף את שיעור הרכבים הנגנבים בכל עיר, אלא נועד לתת מושג באשר לסדר גודל הגנבות.

מפה 1⁹

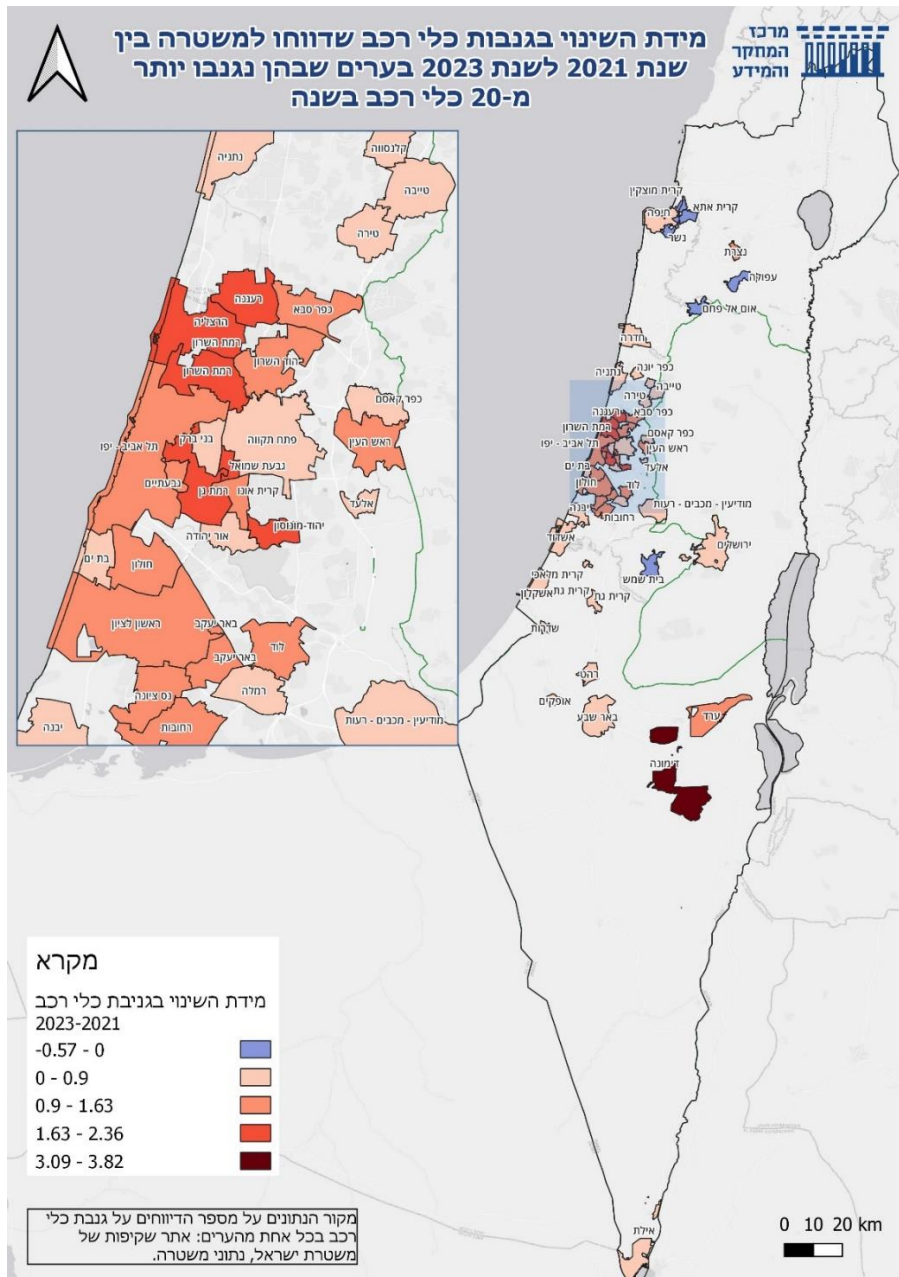

מהמפה עולה כי מספר כלי הרכב שדווח על גנבתם (מתוקנן ל-1,000 כלי רכב) גבוה במיוחד באזור השרון ובחלק מערי גוש דן (ראו הגדלה) וכן בבאר שבע ובדימונה.

⁸ הערים שלא מוצגות במפות הן: אור עקיבא, באקה אל גרביה, בית שאן, ביתר עילית, טבריה, טירת כרמל, טמרה, יקנעם עילית, כרמיאל, מגאר, מגדל העמק, מודיעין עילית, מעלה אדומים, מעלות-תרישיא, נהריה, נתיבות, סח'נין, עכו, עראבה, צפת, קריית ים, קרית שמונה ושפרעם.

⁹ אתר שקיפות של משטרת ישראל, [נתוני משטרה](#). הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הרשויות המקומיות בישראל - קובצי נתונים לעיבוד 2022-2019, [קובצי נתונים לעיבוד - 2022](#).

מפה 102

במפה 2 הצבע הסגול משקף ערים שבהן הייתה ירידה בין שנת 2021 לשנת 2023 במספר הרכבים שנגנבו. שאר הצבעים מלמדים על עלייה בשנים אלו. ככל שהצבע כהה יותר – כך העלייה במספר הרכבים שנגנבו הייתה גדולה יותר. לפי המפה, בשנת 2023 נגנבו בעיר דימונה **כמעט פי 4** כלי רכב מאשר בשנת 2021. בכמה מיישובי השרון וגוש דן גדל מספר כלי הרכב שנגנבו **פי 1.6 עד פי 2.4**. לעומת זאת, בערים בית-שמש, קריית אתא, נשר, עפולה ואום אל-פחם חלה בין שנת 2021 לשנת 2023 ירידה במספר הרכבים שדווח על גניבתם.

¹⁰ אתר שקיפות של משטרת ישראל, [נתוני משטרה](#).

להלן יוצגו נתוני המשטרה על הטיפול בתיקים שנפתחו בגין גנבת רכב:¹¹

- **בחלק גדול מגניבות הרכב לא נרשם חשוד או נילון:** בין שנת 2017 לסוף חודש מאי 2023 נגנבו בישראל 84,997 כלי רכב. ב-9,463 מהתיקים שנפתחו בגין הגנבות נרשם חשוד או נילון. אי-אפשר לדעת בדיוק כמה כלי רכב כלולים בתיקים אלו, מכיוון שבמקרה אחד של גנבת כלי רכב עשוי להיפתח יותר מתיק אחד. כמו כן, בתיק אחד עשוי להירשם יותר מחשוד אחד, או יותר מכלי רכב אחד.
- **מקרב 9,463 התיקים שנרשם בהם חשוד או נילון, ב-5,334 תיקים הוגש כתב אישום על ידי מחלקת התביעות של המשטרה.** ייתכן שיש גם כתבי אישום שהוגשו על ידי פרקליטות המדינה (למשל במקרה של גניבת רכב כעבירה נלווית לעבירה שבאחריות הפרקליטות), אך ככלל מדובר בעבירה שנמצאת באחריות מחלקת התביעות.
- **בשנים אלו נסגרו 2,620 תיקים מהתיקים שיש בהם חשוד או נילון.** מקרב התיקים שנסגרו: 94% נסגרו מחוסר ראיות ו-4% נסגרו בעילה המכונה "אין עניין לציבור".¹²

במבט על החשודים בגנבת רכב בין שנת 2017 לסוף חודש מאי 2023, בתיקים שבהם נרשם חשוד או נילון:

- תועדו 10,436 חשודים או נילונים (ייתכן יותר מחשוד או נילון אחד בתיק): 61% מהם אזרחי ישראל, 38% מהם פלסטינים ו-1% זרים.¹³
- הוגש כתב אישום נגד 5,812 נאשמים: 55% מכתבי האישום הוגשו נגד נאשמים אזרחי ישראל, 44% מהם הוגשו נגד פלסטינים ו-1% נגד זרים.¹⁴

¹¹ רפ"ק עו"ד יניב ארקוס, קצין מדור תלונות ציבור ארצי, עוזר הממונה על חופש המידע, [תשובה על בקשת חופש מידע מס' 674/23](#), 5 ביולי 2023. התשובה פורסמה באתר התנועה לחופש המידע.

¹² "אין עניין לציבור" היא עילה לסגירת תיקים הכוללת את העילות "נסיבות העניין אינן מצדיקות המשך חקירה" ו"נסיבות העניין אינן מצדיקות העמדה לדין". שאר התיקים נסגרו בעילות אחרות (הסדר מותנה ועילות שלא פורטו בתשובה על בקשת חופש המידע). שם.

¹³ אזרחי ישראל כוללים ערבים ויהודים גם יחד. הנתונים בתשובה על בקשת המידע לא כללו פילוח כזה. שם. הקטגוריה זרים עשויה לכלול עובדים זרים, מבקשי מקלט או תיירים.

¹⁴ שם.